

Miten hyvinvointialueilla voidaan vastata väkivaltaisten verkkoyhteisöjen tuomaan haasteeseen?

Erityisasiantuntija Tiina Hofström, Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Esityksen sisältö

- Väkivaltaisten verkkoyhteisöjen muodostamat haasteet osana väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisytyötä
- Väkivaltaisiin verkkoyhteisöihin liittyvä sosiaali- ja terveystoimen työskentely

Väkivaltaisten verkkoyhteisöjen muodostamat haasteet ovat osa *väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisyä*

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisyyn viisijako

Rakenteellinen ja ennakoiva ehkäisy (Prevention)	Varhainen tunnistaminen ja kohdennettu tuki (Early Intervention)	Riskienhallinta ja irtautuminen (Intervention)	Vaste ja kriisitoiminta (Response)	Toipuminen ja resilienssi (Recovery)
Tavoite: Ehkäistä riskien syntymistä etukäteen	Tavoite: Tunnistaa huolta herättävät ilmiöt mahdollisimman varhain	Tavoite: Estää väkivallan toteutuminen	Tavoite: Hallita tapahtunut väkivaltainen teko ja minimoida välittömät haitat	Tavoite: Varmistaa turvallinen toipuminen ja yhteiskuntaan kiinnittyminen
Toimijat: - Kunnat - Oppilaitokset Oppilas- ja opiskelijahuolto - Nuorisotyö - Järjestöt Sosiaalipalvelut	Toimijat: Sosiaalipalvelut Oppilas- ja opiskelijahuolto Terveystieteiden tutkimuskeskus, m.l. mielenterveyspalvelut Ankkuritoiminta - Poliisi - Oppilaitokset - Järjestöt	Toimijat: - Poliisi Sosiaalihuolto Terveystieteiden tutkimuskeskus - Rise - Järjestöt - Oppilaitokset	Toimijat: - Poliisi (myös johtaminen) Pelastuslaitos Ensihoito Sosiaali- ja kriisipäivystys Sairaalat (Muut toimijat kumppaneina tarpeen mukaan, esim. oppilaitokset & järjestöt)	Toimijat: Kriisityö Sosiaalityö Terveystieteiden tutkimuskeskus - Järjestöt - Seurakunnat - Kunnat - Oppilaitokset
Esimerkkejä: - Osallisuuden vahvistaminen - Syrjinnän ehkäisy - Turvallinen kasvuympäristö - Demokratiakasvatus - Yhteisöllisyys - Suojaavien tekijöiden vahvistaminen	Esimerkkejä: - Huoli lapsesta tai nuoresta - Verkkoympäristöissä tapahtuva radikalisoituminen - Vihapuheen lisääntyminen - Väkivaltafantasiat - Eristäytyminen	Esimerkkejä: - Moniammatillinen riskinarvio - Väkivallan ehkäisy - Irtautumisohjelmat - Perhetyö - Turvallisuussuunnittelu	Esimerkkejä: - Terrori-isku - Kouluisku - Ideologinen väkivallanteko - Yhteisöä järkyttävä viharikos	Esimerkkejä: - Uhrien ja läheisten toipumista edistävät toimet - Yhteisöjen toipumista ja resilienssiä edistävät toimet - Tekijöiden toipuminen, kuntoutuminen ja reintegraatio

7.10.2026

Viisijakoa kehittää Hofström, kaavion lähde: Hofström 2026a ja 2026c. Viisijaon ideointilähteitä: Caplan 1964; Stephan etc. 2022/2025; Brantingham & Faust 1976; Hassan & Brouillette-Alarie & Ousman 2023.

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennakoiva ja varhainen ehkäisy sosiaali- ja terveystoimessa

- Sote-ehkäisytyötä kehitetään osana **Etelä-Suomen sotekoordinaattorien väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisyn verkostoa** -> tavoitteena laajentaa toimintaa muille alueille
- Tavoitteena kehittää sekä **ennakoivaa työtä** että **varhaista tunnistamista, puheeksiottoa ja palveluihin ohjaamista**
- Keskiössä ammattilaisten osaamisen ja palvelujen **kehittäminen**
- Ennakoiva ja varhainen ehkäisy voivat olla osa sosiaali- ja terveystoimen **perustyötä**
- Lisäksi tarvitaan **sote-erityisosaamista ja johdon tukea** työntekijöiden työn ja palvelujen kehittämisen tueksi
- Yhteistyötä tehdään **monialaisesti ja moniammatillisesti**

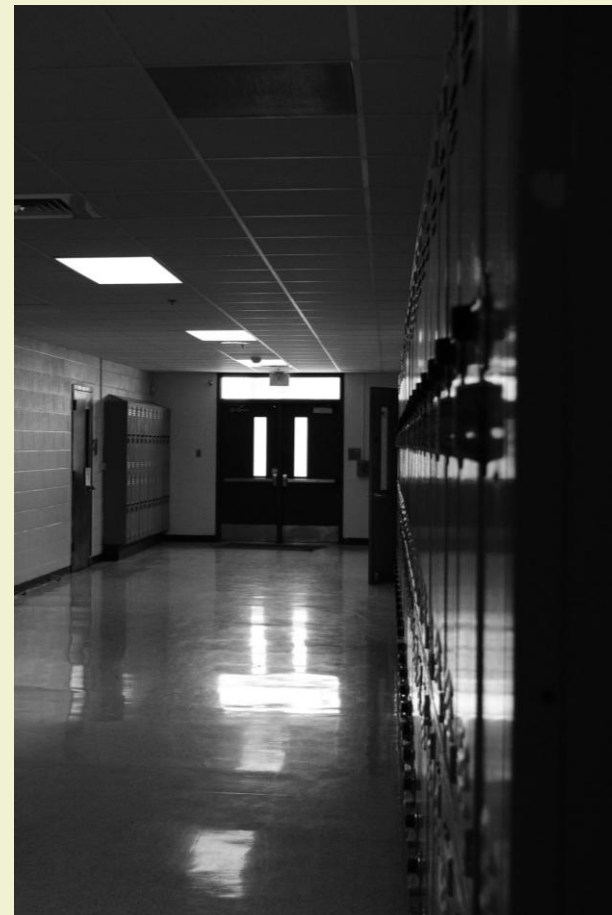
Oma Häme: Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennakointi ja varhainen ehkäisy osana sosiaali- ja terveystoimen perus- ja erityistyötä

- Ammattilaisten koulutuksia
- Konsultaatiotukea ja matalan kynnyksen asiakastyön tukea
- Toimintaohje
- Työkaluja
- Jatkuvaa kehittämistä ja monialaista yhteistyötä
- Tarkoituksena on
 - 1) vahvistaa työntekijöiden osaamista sekä
 - 2) edesauttaa asiakasta kunnioittavien sekä vaikuttavien lähestymistapojen, menetelmien ja työkalujen rantautumista asiakastyön kohtaamisiin sekä
 - 3) ennen kaikkea ehkäistä ilmiötä ja sen syvenemistä/laajenemista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

Oma Häme: Vasteeseen ja kriisitoimintaan varautuminen

- Osa yleistä valmius- ja varautumissuunnittelua ja -toimintaa
- Valmiussuunnittelussa väkivaltainen radikalisoituminen ja ekstremismi nähdään **yhteiskunnan toimintahäiriönä**
 - osana terroristisen tai vastaavan iskun (esim. kouluampumiset) ehkäisemisen kokonaisuutta, ja
 - joissain mahdollisissa tapauksissa myös kyberiskun ehkäisemisen kokonaisuutta
- Prosessikuvauksen ja mahdollisen toimintakortin tarve
- Toiminta on näkyvintä **kriisitilanteissa: poliisilla on operatiivinen johto** ja mukana ovat tiiviisti omista tehtävistään vastaavat **sosiaali- ja kriisipäivystys ja ensihoito**
- Kun akuutti tapahtumapaikan päällä toteutettava työ eli vaste ja kriisitoiminta on saatu toteutettua, **työ siirtyy tarpeen mukaisesti palveluihin** kullakin toimialalla, esim. sairaalat, lastensuojelu, lapsiperheiden palvelut, työikäisten palvelut, ikäihmisten palvelut, järjestöt, poliisitoimet, oikeuslaitos jne. -> **perustyon rooli korostuu**

Kuva: Jackson Emery/Unsplash.com.

Väkivaltaisiin verkkoyhteisöihin liittyvä sosiaali- ja terveystoimen työskentely

Työskentelyn lähtökohtia

- Lapsen ja nuoren kanssa työskentely vaatii aina **lapsen ikätason ja kehitystason sekä tilanteen** hahmottamista
- Lapsen tulee voida kokea tulevansa **nähdyksi, kuulluksi, ymmärretyksi ja ihmisenä hyväksytyksi**
- Miten lapsi kokee **sosiaaliset (myös digitaaliset) verkostonsa** ja miten hän **identifioituu** niihin?
- **Digitaalisen ympäristön ja elämän** merkitys tulee ottaa vakavasti
- Mikä on lapselle **merkityksellistä** ja missä hän kokee **osallisuutta**?
- Herättääkö joku asia lapsen käyttäytymisessä huolta? **Pitäisikö olla huolissaan?**
- Mitkä tekijät **suojaavat** lasta ja nuorta?
- **Ehkäisytyötä voidaan tehdä kaikkien lasten kanssa** – työn painopiste vaihtelee sen mukaan, onko kyse ennakoivasta ehkäisytyöstä vai onko huoli jo herännyt ja miten suuri huoli on

Milloin lapsesta on syytä olla huolissaan?

- Suojellaan lapsia on suomentanut vuonna 2025 erinomaisen [ohjeen](#) vanhempien tueksi, ohjetta voivat käyttää myös ammattilaiset
 - Alkuperäinen ohje: Kanadan kuninkaallinen ratsupoliisi vuodelta 2024
- **Salailevuuden lisääntyminen**
- **Yhtäkkinen eristäytyminen** sosiaalisista kontakteista ja perheestä
- **Syvät online-ystävyyssuhteet ja -rakastumiset**, jotka eristävät lasta muista kontakteista
- **Salaisia tilejä ja sovelluksia** etenkin päästä-päähän salatuilla alustoilla
- Lapsen **toimintaa netissä ei valvota** tai hän käyttää nettiä yksin huoneessaan
- Lapsi saa **selittämättömiä lahjoja** kuten esineitä, rahaa, virtuaalivaluuttoja tai -tuotteita
- Lapsi **peittelee ihoaan tai siitä löytyy epätavallisia merkkejä**, viiltohaavoja, kaiverruksia, polttohaavoja tai vastaavaa
- **Perheen lemmikeistä löytyy selittämättömiä vammoja** tai ne vahingoittuvat tai kuolevat selittämättömällä tavalla
- Lapsi alkaa yhtäkkiä kiinnostua **ääriajattelusta, salaliittoteorioista tai okkultimista tai rikkoa moraalisia rajojaan**

Miten työskennellään?

- Puututaan **ajoissa, ennakkoivasti ja ehkäisevästi**
- Edistetään **suojaavia tekijöitä**
- Tuetaan lasten ja nuorten **mielenterveyttä**
- **Suojellaan haavoittuvuuksilta (ACE)**
- Edistetään lasten ja nuorten **kykyä hakea apua**
- Ymmärretään, **mikä saa kunkin yksittäisen lapsen tai nuoren päätymään väkivaltaisiin verkkoyhteisöihin**, ja sovitetaan työskentelyä sen pohjalta, etsien rakentavia vaihtoehtoja
- Jos lapsi tai nuori on jo yhteydessä väkivaltaisiin verkkoyhteisöihin, **mietitään keinoja niistä irrottautumiseksi**
- Perinteisiä valvonta- ja toimeenpanomenetelmiä käytetään vain tarvittaessa

KOKONAINEN MINÄ, KOKONAINEN MAAILMA

7.10.2026

Hyödynnetty tekoälyä ()

Mitä lähestymistapoja ja työotteita lasten ja nuorten kanssa on hyvä käyttää? 1/2

- **Kohtaamistaidot:** Kunnioittavaa, ystävällistä ja yksilöllistä
- **Luottamus:** Luottamuksen rakentaminen ja luottamuksellisuus
- **Kuuntelu:** Kuuntelun taidot, narratiivisuus ja osallisuus – lapsen ja nuoren ääni ja tarina kuuluviin
- **Tarvelähtöisyys:** Lapsen ja nuorten todelliset tarpeet näkyviin
- **Sokraattiset taidot** ja uteliaisuus
- **Traumainformoitu työote** (tarvittaessa)
- **Terapeuttiset menetelmät** tarvittaessa ja soveltuvasti
- **Pitkäjänteisyys**
- **Taloudellinen tuki:** Voimmeko tuen avulla vahvistaa suojaavia tekijöitä?

Mitä lähestymistapoja ja työotteita lasten ja nuorten kanssa on hyvä käyttää? 2/2

- **Sosiaaliset verkostot:** Ruokitaan sellaista elinympäristöä, joka tukee lapsen ja nuoren tervettä kasvua ja kehitystä (perhe, muut läheiset, ystävät, yhteisöt, netti, koulu/opiskelu, harrastukset jne.)
- **Digitaalisen ympäristön arviointi**
- **Tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin kehittäminen**
- **Tulevaisuustyöskentely**
- **Ratkaisukeskeisyys:** rakentavien ratkaisutaitojen kehittäminen
- **Moniammatillisuus ja monialainen yhteistyö**
- **Ehkäisevä työskentely on erilaista viisijaon eri vaiheissa**
- **Motivoiva haastattelu, identiteettityöskentely, narratiivinen työskentely** ja muut soveltuvat ja mahdollisimman vaikuttavat menetelmät
- **Varotaan** vahvistamasta riskitekijöitä sekä väkivaltaisten verkkoyhteisöjen vetovoimaa

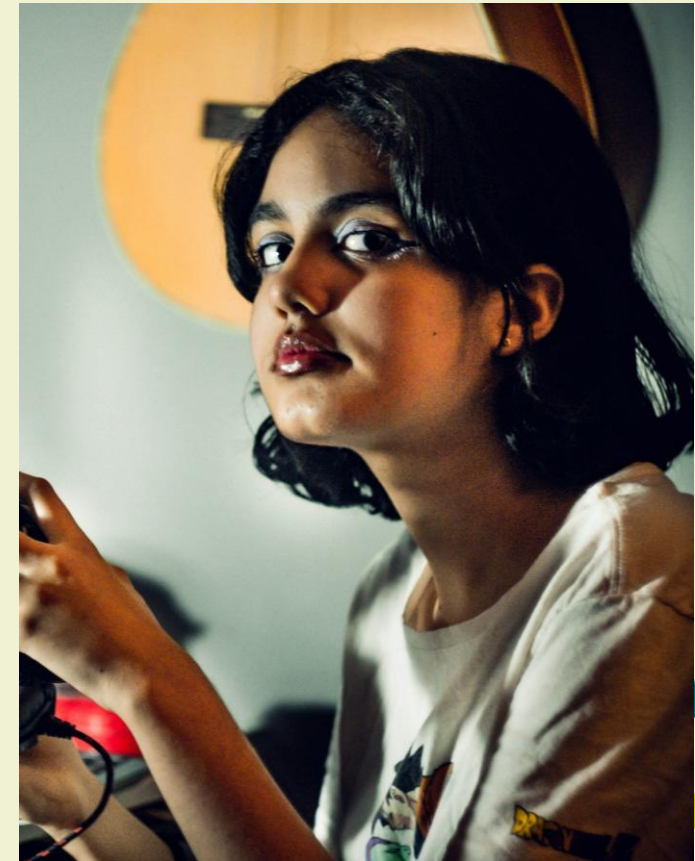
Miten kysyä netin käytöstä lapsilta ja nuorilta? 1/3

- Aloita digitaalisen arjen kysymyksillä
 - Miten kuvailisit sitä, millaista elämä netissä on?
 - Missä yleensä vietät aikaa käyttäessäsi nettiä?
 - Mikä on parasta netissä?
- Kysy osallisuuden kokemuksista netissä
 - Missä koet, että sinut parhaiten hyväksytään?
 - Millaiset asiat yhdistävät sinua ja nettiyhteisöäsi?
- Kysymyksiä algoritmeista eli fiidien sisällöstä
 - Millaisia asioita fiidiisi tulee? Onko fiidisi muuttunut ajan kuluessa?
 - Millainen sisältö saa sinut nauramaan? Millainen saa sinut vihastumaan?

Miten kysyä netin käytöstä lapsilta ja nuorilta? 2/3

- Kartoita ihmissuhteita ja niiden vaikutusta
 - Onko joku tai jotkut ihmiset sinulle erityisen tärkeitä netissä?
 - Kuinka tapasit hänet ensimmäisen kerran?
 - Tunnetko hänet reaalielämässä?
 - Onko joku joskus vaikuttanut ensin ystävälliseltä mutta myöhemmin osoittautunut toisenlaiseksi?
- Kysy väkivallasta syylistämättä lasta tai nuorta
 - Onlinessa törmää epämiellyttäviinkin asioihin, millaisiin sinä olet törmännyt?
 - Kuinka yleisiä ovat vitsit, joissa vitsaillaan muiden ihmisten tai eläinten satuttamisella?
 - Millaiseen väkivaltaiseen sisältöön olet muuten törmännyt netissä?
 - Onko joku kehottanut joskus toista ihmistä tai sinua satuttamaan jotain elävää olentoa? Kerro lisää. Mitä ajatuksia ja tunteita se on sinussa herättänyt?

Miten kysyä netin käytöstä lapsilta ja nuorilta? 3/3

- **Kysy kriittisestä ajattelusta tenttaamatta lasta tai nuorta**
 - Miten arvioit, onko joku netissä totta vai tarua?
 - Keneen luotat netissä? Mikä saa ihmisen vaikuttamaan luotettavalta?
 - Miten muut suhtautuvat nettiyhteisössäsi, jos joku on eri mieltä muiden kanssa?
- **Vaikutukset tunteisiin**
 - Miltä sinusta yleensä tuntuu sen jälkeen, kun olet viettänyt aikaa netissä?
 - Mikä saa sinut iloiseksi? Entä vihaiseksi? Mitä muita tunteita koet?
 - Miten netin kautta kokemasi tunteet vaikuttavat nukkumiseesi? Entä koulunkäyntiisi?
- **Kysy myös suojaavista tekijöistä**
 - Missä koet olosi turvallisimmaksi netissä?
 - Keneen otat yhteyttä, jos jotain pelottavaa tapahtuu?
- **Luottamuksen muodostuttua**
 - Onko netissä tapahtunut jotain sellaista, josta et ole kertonut kenellekään aikuisille, koska pelkää, miten aikuiset suhtautuisivat asiaan? Sinun ei tarvitse vastata kysymykseen heti. Kysyn siksi, että joskus lapset ja nuoret eivät kerro asioita, koska pelkäävät ongelmia tai rangaistusta tai häpeävät asioita.

Työn tueksi

- **Väkivaltainen radikalisoituminen**
 - **THL:n RATTI-työkalu** tilanteisiin, joissa on herännyt huoli henkilön mahdollisesta alttiudesta väkivaltaiseen radikalisoitumiseen -> Googlaa "THL RATTI"
 - **Fokus ry: Huolena radikalisoituminen: Opas nuorten kanssa työskenteleville** -> Googlaa "Fokus Huolena radikalisoituminen"
- **Väkivaltaiset verkkoyhteisöt**
 - **Suojellaan lapsia: Ohje vanhemmille** -> Googlaa "Suojellaan lapsia The Com"
 - **KRP:n kirje lainvalvontaviranomaisten yhteistyötoimijoille sekä lasten ja nuorten huoltajille** -> Googlaa "Ankkuritoiminta The Com"

Yhteistyötä

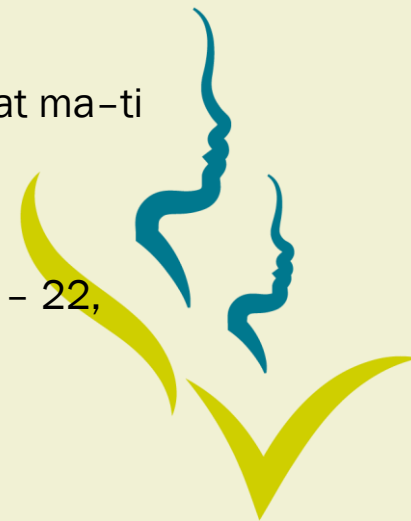

- Suojellaan Lapsia ry, <https://www.suojellaanlapsia.fi/tietoa-meista>
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto, <https://www.mll.fi/>
- Pelastakaa lapset ry, <https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme/mita-teemme/lasten-suojeleminen/ekstremismin-vastainen-tyo/>
- MIELI ry, <https://mieli.fi/mieli-ry/hankkeet/tunneverkko/>
- Diakonissalaitos, <https://www.diakonissalaitos.fi/exit/?referrer=hdl>
- Aseman Lapset ry, <https://asemanlapset.fi/toimintamuotomme/konfliktityo/>
- RISEn JR-Exit yhteistyössä Aggredin ja KRP:n kanssa
- Aggredi ry, <https://aggredi.fi/irtautujatyo/>
- KRP:n Exit-toiminta, <https://poliisi.fi/exit-toiminta>

Auttavia tahoja uhreille, läheisille ja todistajille

- **RIKU** tarjoaa tukea ja käytännön neuvoja rikoksen uhreille, heidän läheisilleen ja todistajille:
 - Rikosuhripäivystys, puh 116 006 ma-to klo 9-18 ja pe 9-16
 - RIKUchat ma-to klo 9-18 ja pe 9-16, <https://www.riku.fi/palvelut/rikuchat-palvelu-verkossa>
- **MIELI** Kriisipuhelin, puh. 09 2525 0111, avoinna 24/7
- **Sekasin-chat**, <https://sekasin.fi>, avoinna joka päivä arkisin 9-24 ja viikonloppuisin 15-24
- **Kirkon palveleva puhelin** 0400 221 180, avoinna joka päivä 18-24, ruotsiksi 0400 221 190 joka päivä 20-23
- **MLL:n** Lasten ja nuorten puhelin 116 111 ma-pe 14-20 ja la-su 17-20. Nuorten tukilinja samassa numerossa 20-24. Ruotsiksi puh. 0800 96 116 ma-ti 14-17 ja ke-to 14-20.
- **MLL:n** lasten ja nuorten Chat-kanava joka päivä klo 17-20, <https://www.nuortennetti.fi>
- **MLL:n** vanhempainpuhelin, puh. 0800 92 277 ma - ti 10-13 ja 17-20, ke ja pe 10-13, to 14-20, ja chat ma-ti ja pe 10-13, to 17-20, <https://www.mll.fi>, "Tarvitsetko tukea" -pop up -ikkuna.
- **SOS Lapsikylän** Apuu-chat lapsille ja nuorille, avoinna joka päivä 9-22, <https://apuu.fi>
- **SOS Lapsikylän Vanhemmuuden** Apuu-chat-palvelu lasten ja nuorten vanhemmille, avoinna joka päivä 17 - 22, <https://vanhemmuudenapuu.fi>

Lähteet 1/2

- Benjamin, Saija & Vallinkoski, Katja (2021). Huolena radikalisoituminen: Opas nuorten kanssa työskenteleville. FOKUS ry, <https://katsomusdialogi.fi/material/huolena-radikalisoituminen/> (poimittu 13.9.2026).
- Hofström, Tiina (2026a). Oma Hämeen toimintamalli väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ehkäisemiseksi. Esitys Opetushallitukselle 11.8.2026. Kanta-Hämeen hyvinvointialue.
- Hofström, Tiina (2026b). Väkivaltaiset verkkoyhteisöt. Omaa tuotantoa.
- Hofström, Tiina (2026c). Sosiaali- ja terveydenhuollon keskeinen rooli väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyssä. Blogikirjoitus 1.6.2026, TUOVI – Sisäisen turvallisuuden portaali, osoitteessa <https://sisainturvallisuus.fi/-/sosiaali-ja-terveydenhuollon-keskeinen-rooli-vakivaltaisen-radikalisoitumisen-ja-ekstremismin-ennaltaehkaisyssa>.
- Caplan, Gerald (1964) Principles of Preventive Psychiatry. Basic Books.
- Hassan, Ghayda, Brouillette-Alarie, Sébastien & Ousman, Sarah (2023). Risk for violent radicalization: do primary, secondary and tertiary prevention programmes effectively address risk and protective factors? In Logan, Caroline & Borum, Randy & Gill, Paul (eds.) (2023) Violent Extremism: A handbook of risk assessment and management. UCL Press. Available at https://www.jstor.org/content/oa_book_edited/jj.16430728 (Accessed on 10 August 2026).

Lähteet 2/2

- Keskusrikospoliisi (2025). The Com: Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivaltakeskeinen verkkoyhteisö. Kirje lainvalvontaviranomaisten yhteistyötoimijoille sekä lasten ja nuorten huoltajille. Tietopaketti. <https://ankkuritoiminta.fi/documents/9123075/11195236/The+Com+tietopaketti.pdf/a1a28fd5-c668-bd00-cf7d-5de1d4493255?t=1761805098181>.
- PERIL (2026). Inside the 764 Network. Findings from the PERIL NVE Tracker. Polarization & Extremism Research & Innovation Lab, School of Public Affairs, American University. Available at <https://perilresearch.com/wp-content/uploads/2026/06/Inside-the-764-Network-Report.pdf> (Accessed: 31 July 2026).
- Stephan, Johannes & Gehrmann, Jan & Sinha, Monika & Stullich Ananda & Gabel Frank & Richter Matthias (2022/2025). A Scoping Review of Prevention Classification in Mental Health: Examining the Application of Caplan's and Gordon's Prevention Frameworks (2018-2024). PubMed. Permanent Link: <https://doi.org/10.1007/s10935-025-00834-1> (Accessed on 1st August 2026).
- Suojellaan Lapsia ry. (2025). Väkivaltaiset verkkoyhteisöt (The Com) kohdistavat väkivaltaa haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja nuoriin. Ohje vanhemmille. https://fe3b91b0-8f3a-449b-919e-b853685fb212.usrfiles.com/ugd/fe3b91_22e1612d76474a4ba93271bdd45eb69b.pdf .
- THL (2026). Väkivaltaisen radikalisoitumisen tunnistaminen ja ehkäisy – RATTI-työkalu tuen tarpeen arviointiin. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Osoitteessa <https://thl.fi/ohjeita-ammattilaisille/vakivaltaisen-radikalisoitumisen-tunnistaminen-ja-ehkaisy/ratti-tyokalu-tuen-tarpeen-arviointiin> (poimittu 4.9.2026).

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät® 6.-7.10.2026

Kiitos!

Erityisasiantuntija Tiina Hofström
Sosiaali- ja perhepalvelut
Kanta-Hämeen hyvinvointialue

tiina.hofstrom@omahame.fi

Puh. 040 868 2100 (ja tarvittaessa tekstiviesti)

TULEVAISUUDEN
TOIVOT

